

II. A CSEH—SZLOVÁKOK HARCA A NÉMETEK ELLEN

A csehek a VI. század végén VII. század elején helyezkedtek el az általuk most is lakott területeken. Azonnal védekezni kezdtek a germán törzsek ellen.

A történelem ír Nagy Károly² ellenük indított hadjáratairól is. Az első nemzeti hős Szent Vencel,³ már ő harcban állt a teuton népességgel; akik kötelezték, hogy sarcot fizessen nekik. Minden utána következő kivétel nélkül konfliktusba került a németekkel. A cseh országokat főleg a Német—Római Birodalom császárai fenyegették. Nemzeti királyainknak, Boleszlavnak,⁴ Bretiszlavnak,⁵ Szobeszlavnak,⁶ Premysl Ottokárnak⁷ állandó harcot kellett vívniuk a germánok ellen.

Így Bohémia története egészen a XIV. századig úgy foglalható össze, hogy harcuk a germánok elleni harc. A déli szlávok történetének nagy részét a törökök ellen vívott harc képezi. Nálunk az öröklött ellenség szerepét az osztrákok és a németek játsszák el. Mindenütt meg lehet találni ennek a harcnak a nyomait, első történeti dokumentumainkban és irodalmunkban, legendáinkban, szokásainkban és családi emlékeinkben. Egész civilizációnk át van itatva ezzel a harccal. Amikor az első cseh dinasztia utolsó királya meghalt és Bohémia királysága a Luxemburg család hatalmába került, elkezdődött Bohémia dicsőséges korszaka; főleg IV. Károly⁸ alatt, akit megválasztottak német—római császárrá, akinek továbbra is Prágában volt a székhelye és aki elérte, hogy Bohémia egész Európa intellektuális központja legyen. Nemcsak országának gazdasági virágzását teremtette meg, növelte területét és nagy művészi értékekkel bíró emlékművekkel szépítette a fővárost Prágát, de a prágai egyetem alapításával⁹

---

² Nagy Károly frank uralkodó (született 742), uralkodott 768—814, 805—806-ban hadjáratot vezetett a cseh és szorb törzsek ellen.

³ I. Szent Vencel cseh király (921—929)

⁴ I. Boleszláv cseh király (929—972)

⁵ I. Bretiszláv cseh király (1034—1055)

⁶ I. Szobeszlav cseh király (1125—1140)

⁷ II. Premysl Ottokár cseh király (1253—1278)

⁸ IV. Károly (Luxemburg-ház) cseh király 1346—1378). A cseh királyi cím mellett elnyerte a Német—Római Császári címet is.

⁹ IV. Károly 1348-ban alapította a prágai egyetemet.

tápot adott egy szellemi mozgalom megindításához is, amely erkölcsi és vallási volt egyszerre, és ebből táplálkozott Husz János¹⁰ és a husziták¹¹ harcának dicsőteljes időszaka is.

Anélkül, hogy részletekbe bocsátkoznánk ezeknek a mozgalmas időknek a tárgyalásakor, azt jegyezzük csak meg, hogy a csehek ezt a korszakot történelmük egyik legdicsőségesebb korszakának tartják. Azt az embert adták Európának, aki elkezdte a harcot az egyéni öntudat felszabadításáért, Husz Jánost. Nemcsak vallási reformátor volt, de ő volt a kezdeményezője annak a nagy filozófiai mozgalomnak, amely végülis a francia forradalommal végződött, és ő alakította ki a modern filozófiai és politikai individualizmust. Husz Jánossal kapcsolódik Bohémia a legnagyobb francia gondolkodókhoz.

Mindnyájan tudják, hogy Constanzban¹² megégették és hogy az egész cseh nemzet felkelt,¹³ hogy megbosszulja halálát.

A harc, amely mindenekelőtt az öntudat szabadságáért és a vallásszabadságért vívott harc volt, hamar németek elleni felkeléssé változott. A németek több alkalommal elfoglalták Bohémiát, hogy a cseh eretnekeket kivégezzék. De mindig visszaverték őket. A cseh nép ekkor az országon belül a német kolóniák ellen kezdett harcolni és szinte teljesen felszámolta őket. A huszita háborúk így öltöttek nemzeti arculatot.

A 15. századtól kezdve a csehek harcái a németek ellen nem szakadtak meg, csak módszerük vált rejtetté, vagy módosult a Habsburgok uralma idején. De lényegében mindig tovább éltek az ellentétek. Bohémia belterületén a vallási ellentétek folytatódtak, mivel a németek katolikusok voltak és a csehek kitarítottak eretnekségük mellett, ezért ezek a harcok szinte sorsszerűen öltöttek nemzeti karaktert. Nem sokkal a huszita háborúk után újult erővel folytatódtak a harcok, Podebrad György¹⁴ (1458—1471-ig uralkodott) egész uralkodása alatt hőiesen védte Bohémiát a szomszédos német államokkal szemben.

---

¹⁰ Husz János (Jan Hus) 1369—1416 cseh prédikátor; vallási reformátor

¹¹ Husz János követői, 1419 és 1434 között Jan Zsizska vezetésével háborút viselnek a feudális Európa ellen

¹² Husz János 1415-ben megjelenik a konstanzi zsinaton, Zsigmond császárt védlevele ellenére börtönbe vetik, majd 1416-ban megégetik.

¹³ Husz János kivégzése után; a huszita prédikátorok vezetésével 1419—ben nyílt felkelés tör ki, ezzel veszi kezdetét az ún. huszita háború, amely egészen 1434-ig tart.

¹⁴ Podebrad György cseh király (1458—1471)